

D ů v o d y:

Rozhodnutím okresní politické správy ve V. ze dne 21. dubna 1927 a zemského úřadu v Praze ze dne 20. května 1931, kteréžto úřady jsou k tomu podle § 22 zákona čis. 118/1920 povolány, byla s konečnou platností rozřešena otázka propuštění (výpovědi) žalobce ze služeb žalované na jejím zabraném a v době propuštění žalobce pod úředním dozorem jsoucím velkostatku a bylo žalobcovo propuštění jako neoprávněné, přičící se ustanovení § 22 zákona čis. 118/1920 uznáno za bezúčinné. Nemají proto, hledíc ke konečné platnosti a závaznosti oněch rozhodnutí, významu vývody dovolatelky s hlediska dovolacích důvodů čis. 2 a 4 § 503 c. ř. s., o oprávněnosti žalobcova propuštění z jejích služeb. Netřeba se proto s oněmi vývody zabývat. Protože podle oněch rozhodnutí propuštění žalobce bylo bezúčinné, trval služební poměr žalobcův u žalované dále a byla žalovaná povinna poskytovat žalobci služební požitky. Nedoplatky služebních požitků z doby trvání služebního poměru pod ustanovení § 1162 d) obč. zák., § 33 zák. čis. 9/1914 o šestiměsíční propadné lhůtě, jak správně uvedly nižší soudy, nespádají. Přiznaly proto nižší soudy zažalované nedoplatky na služebním platu a deputátním dříví žalobci právem. Proti výši přisouzených nedoplatek dovolatelka nebrojí.

Čís. 12805.

Ustanovení § 3 výživovacího zákona ze dne 16. prosince 1930, čis. 4 sb. z. a n. na rok 1931, nelze použít k vymození výživného dospělého již před účinností zákona.

(Rozh. ze dne 14. září 1933, Rv I 456/32.)

Nezletilá žalobkyně byla manželskou dcerou Josefa R-a z jeho prvního manželství s Boženou R-ovou. Manželství Josefa R-a s Boženou R-ovou bylo napotom rozloučeno, načež Josef R. uzavřel manželství s Josefou R-ovou. Smírem ze dne 21. ledna 1922 zavázal se Josef R. platit na výživu žalobkyně měsíčních 150 Kč. Když od 1. června 1927 přestal Josef R. výživné platit, byly proti němu vedeny exekuce, jež zůstaly bezvýslednými. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se nezletilá žalobkyně zaplacení dlužného výživného na Josefě R-ové, jež zakoupila a vedla hostinec, zažádavši o koncesi na jméno Josefa R-a. Za řízení omezila žalobkyně žalobu na zaplacení výživného za dobu od 1. června 1927 do 28. února 1931. Procesní soud prvního stádia žalobu zamítl. D ů v o d y: Vzhledem k námitce žalované, že se žalující strana nemůže placení výživného na žalované podle zákona ze 16. prosince 1930, č. 4 sb. z. a n. na rok 1931, domáhati vůbec již z toho důvodu, že jde z největší části o výživné dospělé před platností tohoto zákona, který nemůže vzhledem k ustanovení § 5 obč. zák. působiti na zpět, upravila žalující strana žalobní nárok v tom směru, že jej opřela jen o ustanovení § 3 cit. zákona, což také jedině odpovídá povaze ná-

roku toho, že jej omezila na dobu od 1. června 1927 do 28. února 1931, tedy na výživné dospělé před platností zákona čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931 a na soudní útraty jako příslušenství nároku a vyhradila si se souhlasem žalované strany vyživovací splátky dospělé po platnosti cit. zákona, tedy od 1. března 1931, vymáhati žalobou novou; k odůvodnění tvrdí žalující strana, že vejitím vyživovacího zákona v platnost solidární ručení žalované manželky Josefa R-a v § 3 vyživ. zák. stanovené, vzhledem k ustanovení § 6 obč. zák. vzešlo i co do úhrnné částky zadrželých do té doby splátek vyživovacích i co do soudních útrat z jich vymáhání již vzešlých. Zákon čís. 4 sb. z. a n. z roku 1931 nemá ustanovení o době, kdy má jeho působnost započítati, platí proto ustanovení § 3 obč. zák., že se účinnost zákona počíná do třiceti dnů po jeho vyhlášení, to se stalo v souzeném případě dne 26. ledna 1931, takže vyživovací zákon se stal účinným dnem 25. února 1931, omezený nárok žalobní, i co do útrat, týká se doby před platností zákona. Tento zákon upravil oprávnění osob majících nárok na výživné již proti určité osobě druhé úplně nově i proti osobám třetím, dosud nijak proti oprávněné osobě nezavázaným, a není v něm ustanovení ani přímého ani nepřímého, ze kterého by se dalo souditi, že oprávnění ta vztahovati jest co do třetích osob dosud nijak nepostižitelných i na dobu před platností zákona. Zásadním ustanovením občanského zákona (v § 5 obč. zák.) jest, že zákony nepůsobí nazpět a nemají nové zákony vlivu na jednání osob, která se sběhla dříve a na práva dříve nabytá; mělo-li by platiti v souzeném případě něco jiného a měl-li by zejména trvajících již závazek otce proti dítěti býti rozšířen na osoby třetí dosud nijak nezavázané tím způsobem, že by měly ručiti solidárně s osobou již zavázanou i co do závazků před platností tohoto zákona, muselo by ustanovení takové vzhledem ke striktnímu znění § 5 obč. zák. v novém zákoně nepochybně býti vysloveno, což se v souzeném případě nestalo. Tomuto názoru nijak neodporuje ustanovení § 6 obč. zák., jehož se žalující strana dovolává, nýbrž naopak spíše jej podporuje, neboť nelze v zákoně při jeho užívání hledati normy v něm neobsažené ani jinak z jeho doslovu a z úmyslu zákonodárce nevyplývající, to tím méně, any normy takové měly odporovati zásadě § 5 obč. zákona. Soud proto již z tohoto důvodu shledal žalobní nárok, tak jak byl omezen, v celém obsahu neodůvodněným a nepřikročil proto k jednání a rozhodování o dalších námitkách žalované strany a žalobu zamítl, při čemž co do vymáhaných soudních útrat jest ještě podotknouti, že při stanovení povinnosti zavázaného v § 1 vyživ. zák. se mluví o závazku vyživovati, vychovávat nebo zaopatřiti oprávněného; zákon tento jest pokládati za výjimečný, nelze proto jeho závaznost rozšiřovati nad meze v něm obsažené, a tím i povinnost osoby solidárně podle § 3 cit. zákona ručící vztahovati i na útraty spojené s dřívějším bezvysledným vymáháním vyživovacích dávek. Jeví se tedy i z tohoto důvodu nárok žalobní co do částky 854 Kč neodůvodněným. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Ana žalobkyně omezila žalobní žádání na výživné za dobu od 1. června 1927 do 28. února 1931, tedy na výživné dospělé před účinností zák. čís. 4/1931 a na útraty 854 Kč jako

příslušenství nároku toho, pak první soud právem žalobu zamítl s poukazem na ustanovení § 5 obč. zák. V § 3 zák. č. 4/1931, o něž žalobkyně nárok žalobní opírá, uloženo bylo ručení za vyživovací závazky nově osobám, jež dosud v ohledu tom závazků neměly. Závazek jejich mohl tedy počítati teprve dnem, kdy zákon čís. 4/1931 nabyl účinnosti. Poněvadž v zákoně doba, od kdy počíná působiti, nebyla uvedena, počala účinnost jeho třicet dnů po vyhlášení ve sbírce zákonů a nařízení (§ 4 zák. ze dne 13. března 1919 čís. 139 sb. z. a n.), jež se stalo 26. ledna 1931, tedy 26. únorem 1931. Podle § 5 obč. zák. nepůsobí zákony zpět, výjimka může sice nastati z převážných důvodů veřejného blaha, což však musí v zákoně býti výslovně stanoveno. Zákon čís. 4/1931 nemá takového výjimečného ustanovení. Nemůže se tedy vztahovati na vyživovací částky dospělé před 26. únorem 1931, ani na jejich příslušenství. Nebylo proto ani třeba zvlášť odůvodňovati zamítnutí žaloby, pokud jde o soudní útraty 854 Kč. Odvolatelka snaží se dovésti, že ustanovení § 3 zák. čís. 4/1931 platí i pro částky výživného dospělé před účinností zákona, z toho, že praví se v něm, že osoba tam uvedená je s tím, kdo poskytovati výživu je povinen, zavázána rukou společnou a nerozdílnou za dávky příslušející za dobu, po kterou mu poskytovala podporu. Výklad ten nelze však uznati za správný. Nehledíc k tomu, že výklad ten by odporoval zásadě, že zákony nepůsobí zpět, užívá zákon formy minulého času («za dobu, po kterou tuto podporu poskytovala») zřejmě jen, by naznačil, že nárok vzniklý na základě zákona toho proti osobě v § 3 uvedené, může se vztahovati jen na období, po které osoba ta toho, kdo jest k výživě povinen, podporovala, tedy na období, jež proti době podání žaloby spadá časově do minulosti. Nelze tedy ani důvodně tvrditi, že doslov a gramatický výklad § 3 svědčí správnosti právního názoru strany žalující. Ani s pomocí § 6 obč. zákona, jehož se odvolatelka dovolává, nelze vyvoditi, že zákon čís. 4/1931 má zpětnou působnost.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Neni právně mylným názor nižších soudů, že ustanovení § 3 zákona ze dne 16. prosince 1930 čís. 4 sb. z. a n. z r. 1931, nelze použiti k vytvoření výživného dospělého již před účinností tohoto zákona. Předpokladem závazku podle § 3 citovaného zákona jest mimo jiné, že si osoba výživou jiné osoby povinná nehledí výdělečné povinnosti uložené jí v § 1 téhož zákona. Tato povinnost uložena byla osobě k výživě povinné teprve zmíněným zákonem; před účinností jeho povinnosti té nebylo a nemohla proto býti porušena a proto ani podpora poskytovaná osobě k výživě povinné v době před účinností zákona toho tedy neměla za následek vznik solidárního závazku osoby podporující s osobou výživou povinnou a nelze se na ní domáhati splátek výživného dospělých před účinností zákona, o jaké podle omezené prosby žalobní v souzeném sporu šlo. (Srovnej plenární rozhodnutí ze dne 13. února

1933 č. j. Pres. 266 a 956/32 uveřejněné pod čís. 12356 sb. n. s. ve příčině nároku podle § 2 téhož zákona.) Dovolání žalované jen na odvolacím důvodu § 503 č. 4 c. ř. s. založené není tedy odůvodněno.

Čís. 12806.

Úroky zadrželé až do zástavního zajištění hlavní pohledávky a spolu s hlavní pohledávkou zástavně s udáním dne, ode kdy jsou zadrženy, pojištěné, jsou samostatnou jistinnou pohledávkou, která, byvši s hlavní pohledávkou zástavně zajištěna, má s touto pohledávkou stejné pořadí. O úrocích tuto pohledávku tvořících neplatí ustanovení § 216 druhý odstavec ex. ř. a jest je, i když jsou starší tři let od příklepu zpět počítaje, přikázati v pořadí hlavní pohledávky.

Úroky v době zajištění hlavní pohledávky zadrželé, ale spolu s ní s udáním dne, od kdy jsou zadrželé, zástavně nepojištěné spadají pod ustanovení § 216 druhý odstavec ex. ř. a lze je v pořadí hlavní pohledávky přikázati jen, nejsou-li starší tři let od příklepu nazpět.

(Rozh. ze dne 14. září 1933, R II 288/33.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost přikázal soud první stolice občanské záložně v H. podle směnečných platebních příkazů č. j. Csa 16/27 a Csa 100/27 na útratách celkem 3.013.70 Kč, na 6% úrocích od 23. listopadu 1929 do 23. listopadu 1932 z 20.000 Kč 3.600 Kč, na 6% úrocích od 23. listopadu 1929 do 23. listopadu 1932 z obnosu 16.800 Kč. 2.880 Kč, na kapitále per 20.000 Kč zbytek nejvyššího podání 3.406.30 Kč, celkem 12.900 Kč k hotovému zaplacení. Rekursní soud k rekursu Občanské záložny v H. napadené usnesení potvrdil. Důvody: Stěžovatelka vytýká, že neprávem rozvrhl první soud zbytek nejvyššího podání 9.878 Kč 30 h, aniž přisoudil stěžovatelce z její pohledávky 20.000 Kč úroky starší než tříleté, a to 6% ní úrok od 1. ledna 1925, a dále úroky z pohledávky 16.000 Kč za dobu od 21. března 1927 do 23. listopadu 1929. Stěžovatelka poukazuje při tom k tomu, že šlo o úroky, které neměly býti přisouzeny za dobu tři let počítáno zpět ode dne příklepu, nýbrž, poněvadž úroky tyto byly zažalovány i žalobami Csa 16/27 a Csa 100/27 a současně s kapitálem exekučně dobývány, staly se tak samostatnými jistinnými pohledávkami a měly býti v pořadí kapitálu vedle § 216 čís. 4 ex. ř. přiřknuty. Leč tomuto názoru nemohl rekursní soud přisvědčiti. Zástavní právo za tyto úroky starší tři let nebylo vůbec na vydraženou nemovitost vloženo, neboť nemovitosti ty dosud nejsou ani vloženy do knihy pozemkové a jen v tom případě, je-li vloženo zástavní právo nejen pro jistinu, nýbrž i pro zadržené úroky, s vyznačením částek jistiny a dnů, od nichž počínajíc jsou úroky zadrželé, stávají se tyto úrokové zadrželosti samostatnými pohledávkami a jen v takovém případě podle § 216 čís. 4 ex. ř. mohly by býti přiřknuty z nejvyššího podání v pořadí kapitálu. V tomto případě však takové zástavní právo pro úroky starší tři let z oné pohledávky nebylo zřízeno a úroky